

A december 18-i illetve 19-i támadásoknál használt céltérkép egy részlete [117\(117\)](#)

52Sopront 23100 láb magasból támadták, a hat gép közül végül egy vetett 8 db 500 fontos rombolóbombát 14 óra 30 másodperckor a városra vagy környékére. [118\(118\)](#) A dokumentumokból még azt is megtudhatjuk, hogy ennél a gépnél a Mickey radart Gosselin hadnagy kezelte, a bombázótiszt pedig Teed hadnagy volt. [119\(119\)](#) A 463rd bombázó egység 150. bevetésének két tartalék célpontja Bécs és Sopron pályaudvarai lettek. A Bécsre támadó egységből kiváló 18 db B-17-es repülőerőd 22500 láb magasból, az első és második század 6-6 gépe 13 óra 4 perckor, a harmadik század 6 bombázója 13 óra 6 perckor 122 db 500 fontos rombolóbombát zúdított a kijelölt célpontra. [120\(120\)](#)

Az 55. hadosztály 460-as bombázó ezred egyik gépe (egy B-24-es bombázó) elszakadt a kötelékétől, amely Maribort támadta. A támadási lap legalján a következőket olvassuk: „8 db bombát dobott Sopron városára, Magyarország.” [121\(121\)](#)

A ránk maradt magyar források tanúsága szerint azonban sem a december 18-i, sem a december 19-i bombatámadások nem érték el céljukat. [122\(122\)](#) Sopronon keresztül továbbra is özönlött az utánpótlás a frontra. Az 1945. február 21-i és március 4-i légitámadást Hárs József ismertette e folyóirat hasábjain 1995-ben. [123\(123\)](#) Elmondhatjuk azonban, hogy a téma még ma sem lezárt. Az újabb és újabb dokumentumok (légifelvételek) és speciális bevetési jelentések tovább árnyalhatják az ismert képet, és hitelesebben rávilágíthatnak „Sopron könnyes-véres dátumaira”.

2008. LXII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM / ÉPÍTÉS ÉS ROMBOLÁS / Kubinszky Mihály: A Soproni Városszépítő Egyesület húsz éve (1987–2007)

53 Kubinszky Mihály: A Soproni Városszépítő Egyesület húsz éve (1987–2007)

1985-ben Bognár Dezső, a Soproni Városszépítő Egyesület (SVSZE) elnöke és Hargitai Nándor alelnök felkerestek az egyetem Építéstani Tanszékén és felkértek, vállaljam el az Egyesület építési bizottságának megüresedett vezetői posztját. A megtisztelő felkérésnek örömmel tettem eleget, s így léptem elő az Egyesület egyszerű tagságából az elnökségbe. 1987-ben Bognár Dezső egészségi állapotára való tekintettel visszalépett, és a város vezetése engem jelölt az Egyesület elnöki tisztségére. A tagság június 11-én a Kaszinóban tartott közgyűlésen ezt meg is szavazta. A választás bizonyára azért esett rám, mert az említett bizottság sikeresen tiltakozott a Frankenburg úti csomópontban tervezett közúti felüljáró építése ellen. Noha a munkák már el is kezdődtek, Sopron műszaki értelmisége egyöntetűen bizottságunk álláspontját támogatta, s így a város akkori vezetése is belátta, hogy aluljáró építése célszerűbb, nem költségesebb és főleg a városképben előnyösebb.

Szabó Jenő a Soproni Szemlében megírta az Soproni Városszépítő Egyesület történetét 1984-ig, ennek folytatásaként kíván írásom annak a húsz évről beszámolni, amíg az elnökséget betöltöttem. Szabó Jenő írásától eltérően első személyben fogalmazok, mert írásom alapját saját feljegyzéseim képezik, személyes emlékeimmel kiegészítve. Mégis hangsúlyoznom kell, hogy ezzel nem a saját munkámat kívánom megörökíteni, sokkal inkább munkatársaimét, akik között a 20 év alatt mindig csak *primus inter pares* igyekeztem maradni. Ennek legfőbb bizonyítéka – és talán eredménye – az a baráti kapcsolat és szinte családias légkör volt, amelyben szeretett városunk javára igyekeztünk együtt tevékenykedni. Beszámolómban nem kívánok adatokra összpontosítani, ezeket a tárgyalt időszak második felében évi jelentések formájában a Soproni Szemlében közzétettem. Most összesítő képet szeretnék rajzolni. Ebből remélhetően kiviláglik az is, hogy az Egyesület ezekben az évtizedekben is megőrizte függetlenségét a politikai élettől, főként a pártpolitikától. Bár hatósági jogkör hiányában sok esetben nem tudtuk tagságunk javaslatainak érvényt szerezni, és több jogos sérelmet sem tudunk orvosolni, mégis sikerült néhány maradandó alkotással a várost valóban szépíteni valamint a mai nemzedék figyelmét városunk múltjának jeles eseményeire és személyeire irányítani.

Az évek során az elnökség összetétele természetesen többször változott, szinte évről-évre. 1987-ben Hargitai Nándor és dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó alelnökök mellett Krisch Róbert gazdasági vezetőt, dr. Mezősi István jogtanácsost és Hárs Józsefet, aki kulturális kérdésekkel foglalkozott, megkértem munkájuk folytatására, míg a titkári teendők ellátására Schey Andrászt kértem fel. Dr. Ráczné, Krisch Róbert és Hárs József 2007-ig látták el ezeket a feladatokat. Hargitai Nándor és dr. Mezősi István sajnos nemsokára elhaláloztak, így 1988-ban új alelnöknek dr. Metzl Jánost, jogtanácsosnak pedig dr. Gimesi Szabolcsot kértük fel. Miután 1994-ben dr. Gimesi polgármesternek választották, az ő helyét dr. Pongrácz Péter foglalta el. Elnökségi tagságukat a soron következő közgyűlések jóváhagyták. A megnövekedett teendőik miatt 1988-ban 54 Langer Györgyöt az elnökség jegyzőjének, később dr. Bartha Dénest alelnöknek szavazta meg a közgyűlés. Dr. Metzl János halálát követően 2003-ban az ő helyébe Wallner Ákos lépett alelnökként. 2006-ban dr. Barkó Pétert kértük fel a jogtanácsosi munkák ellátására. A közgyűlések megválasztották az ellenőrzőbizottságot is, ezt a feladatot éveken át Kánitsné Horváth Mária és Molnár Ákos látták el. Az ifjúsági, a környezetvédelmi feladatokra, a mecénásokkal való kapcsolattartásra és az építési bizottságok élére további elnökségi tagokat kértünk fel.

1. kép. A vashegyi Gloriett (1989)

1987-ben első teendőnk volt a SVSZe új alapszabályát megszerkeszteni és jóváhagyatni, ezt néhány év múlva a máig érvényes, dr. Pongrácz Péter által szerkesztett alapszabály váltotta fel.

Röviddel azt követően jelentős takarítási munkát végeztünk a Nándor-magaslat erdejének a Zerge úthoz csatlakozó részén. Itt évtizedes szemét halmozódott fel, háztartási hulladékhegy éktelenkedett. Ezt egyesületünk elszállította és kihelyezett táblákon kérte a lakosságot, hogy többé itt ne rakjon le senki szemetet. Örvedetes, hogy ezt nagyjából megfogadták. Ugyancsak ez időben, Major Sándor erdésznek köszönhetően, aki az Erdőgazdaságban dolgozott és lelkes segítőnk volt, mintegy száz erdei pihenőpadot hoztunk rendbe, s mindegyiken elhelyeztük az Egyesület alumíniumból öntött emblémáját. A süllyesztett csavar dacára mára alig maradt belőlük.

55Limberger Gyula tagunk, a soproni iskolák diákjai segítségével éveken át lankadatlanul végezte a sopronbánfalvi hősi temető sírjainak, útjainak fenntartását, gondozását. Ezt a munkát kisebb összegekkel támogattuk.

A város kertjeinek és elsősorban a Lövernek a jellegét kívántuk megőrizni azzal, hogy szelídgesztenyecsemetéket vásároltunk és kerttulajdonosoknak 2-2 tövet ajándékoztunk, azzal a feltétellel, hogy azt kertjeikben elültetik. Szépíteni igyekeztünk – a szó szoros értelmében – a várost is: a Széchenyi téri Széchenyi-szobor elrozsdásodott kis díszrácsos kerítését újjáépítettük és a Mária szobron állagvédelmi munkákat végeztünk.

Nemsokára sikerült az első, a város környékét jelentősen szépítő objektumot megvalósítanunk: Felépítettük és 1989. november 10-én átadtuk a vashegyi Gloriettet. Az ácsolt kilátótorony helyén még az első világháború előtt állt egy hasonló, de kisebb „esőbeálló”, melyről mindössze egy régi fénykép és a térképeken feltüntetett megjelölés maradt és nyújtott támpontot a rekonstrukcióhoz. Az új Gloriett

terveit Fekete Zoltán építész készítette el, az építési költségek legnagyobb részét a szombathelyi Erdőrendezőség biztosította, a kivitelezést a TÁEG Hegyvidéki Erdészete végezte. Később a károsodásokat is kijavította, mert sajnálatos módon háromszor is megrongálták és felgyújtották. Szerencsére mindmáig áll.

Kérésünkre Sopron Megyei Jogú Város 1996. március 26-i közgyűlésén dr. Gimesi Szabolcs polgármester ünnepélyesen visszaadta a Károlymagaslati kilátótornyot Egyesületünknek. A kilátótornyot 1935-ben a város támogatásával a SVSZE építtette, de a pártállam idején az idegenforgalmi vállalat tulajdonába került. A visszajuttatást a kérvényezésünk idején hivatalban levő Fejes Zoltán polgármester is támogatta. A tornyot, helyzetének megfelelően, használatra és kezelésre a Tanulmányi Erdőgazdaságnak adtuk át. Viszonzásként a TÁEG évente jelentős anyagi támogatást biztosít Egyesületünknek és vállalta a torony karbantartási munkáit is. Egyesületünk tagjai díjmentesen látogathatják a tornyot. A kilátás javítására távcsövet is beszereztünk. A kilátótornyban Andrassy Péter elnökségi tagunk értékes kiállításokat rendezett, amelyek Kitaibel Pál, Gombocz Endre, Kárpáti Zoltán és Csapody István soproni kötődésű botanikusok tudományos tevékenységéről tájékoztatják a látogatókat és emlékeztetnek a torony tervezőjére, dr. Winkler Oszkár építész-professzorra. Egyesületünk a rendszerváltás után megszüntetett határsávban az Erdőgazdaság területén megvásárolt a határőrségtől egy magasfigyelő állást a Bükkös-árokban, ahonnan szép kilátás nyílik a soproni erdőség egészére, valamint a délen húzódó tájra. A kilátótornyhoz az Erdőgazdaság jelzett sétaút kiépítését ígéri és addig is, amíg a torony felújításra szoruló felépítménye el nem készül, az acélváz védőmázolását 2004-ben elvégezte. A Felső-Lőverhez kapcsolódó Vashegy kőfejtőjének pereme felett, az említett Gloriett közelében védőkorláttal ellátott panoráma kilátóteraszt alakítottunk ki. Az Erdőgazdasággal e három létesítmény ügyében dr. Bartha Dénes alelnökünk tartotta a kapcsolatot. Egyesületünk a város által 2006-ben felépített sörházdombi kilátótorny tervezéséhez nyújtott segítséget.

Egy évszázada immár, hogy a városszépítés egyik alapvető munkája a fásítás volt, ezt a hagyományt követte Egyesületünk akkor, amikor a Csengery utca folytatásaként kiépített útszakaszt az egykori Selyemgyártól a Győri úti vasúti hídig új fákkal látta el. Ennek megszervezése dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó érdeme.

562. kép. A vashegyi Gloriett avatása, 1989. november. Balról jobbra:
Tóth József (TÁÉG), Schey András, dr. Metzl Jánosné és dr. Metzl János, Langer György.

3. kép. Soproni Horváth József festőművész mellszobra.
Kutas László szobrászművész alkotása (1992).

57 Egyesületünk a tárgyalt két évtizedben saját erőből két mellszobrot állított és tíz emléktáblát helyezett el, hogy a város mai lakosait korábban érdemeket szerzett személyek tevékenységére, illetve jeles eseményekre emlékeztesse. Ezen kívül anyagi támogatást nyújtottunk több emléktáblához, melyeket a függetlenségként közölt táblázatban soroltunk fel. Elődeink a várost ékesítő emlékek, így időjelző állomás, órák, emlékművek létesítése tekintetében nálunk kedvezőbb helyzetben voltak, főleg a tagság sorában levő tehetősebb polgárok anyagi támogatása révén. Manapság az emléktábla bizonyult leginkább annak a műfajnak, amelynek költségeit biztosítani tudtuk, úgy, hogy egyik esetben sem kellett igénybe vennünk a táblával kitüntetettek élő leszármazottainak anyagi támogatását.

Egyesületünk kezdeményezésének és kitartó fáradozásának eredménye a Várkerületen a város által épített díszkút. Ez a legnagyobb emlékmű, mely a második világháború óta eltelt több mint hat évtized alatt Sopronban létesült. A szép kompozíció, a kőből faragott medence felett három allegorikus alakkal, Soltra E. Tamás szobrászművész, tanár nagybecsű alkotása. Az emlékmű jellegű díszkutat övező pihenőterasz és az ehhez kapcsolódó térrendezés Fekete Szilárd építész munkáját dicséri. A díszkút az ezredfordulóhoz kötődik. Egyesületünk részéről Langer György elnökségi tagunk volt az, aki következetesen és fáradhatatlanul szorgalmazta felállítását. Egyesületünk a hely meghatározásában és az alkotó művész kiválasztásában is közreműködött. A költségek fedezetét, mely messze meghaladta anyagi lehetőségeinket, Sopron városa biztosította, az állam hathatós támogatásával. Ezért az avató beszédben köszönetünket fejeztem ki Szájer József országgyűlési képviselőnek és Walter Dezső polgármesternek.

A Bécsi dombi amfiteátrum tövében rekonstruált római emlékoszlop és az egykori városkapuk megjelölésére szolgáló táblák költségeihez ugyancsak hozzájárultunk. A sopronbánfalvi egykori Pálos templom előcsarnokában anyagi támogatásunkkal sikerült egy barokk szobrot felállítani.

Igyekeztünk karbantartani és felújítani az Egyesület régebben állított emlékeit is. 1989-ben a Nándor-magaslaton álló obeliszket, mely Braun Nándor alapítónkra emlékeztet, kijavítottuk. Braun evangélikus temetőben levő sírkövét és sírját dr. Bartha Dénes alelnökünk vezetésével az egyetemi hallgatók megtisztították. A daloshegyi emléktáblát, amely a régi dalkörre emlékeztet, a TÁEG-gal közösen állítottuk helyre. A Lőver körúti Heimler emlékmű feliratát és a Printz pihenő emléktáblájának szövegeit újrafestettük. A felújított Muck emlékmű avatásán Bartha Dénes professzor beszédet is mondott. Egyesületünk ismételten felújította a Deák téri időjelző állomást, ezt legutóbb 2005-ben a Kereskedelmi Kamara támogatta, amiért az avatáson Langer György mondott nevünkben köszönetet. A város a közúti csomópontok építése alkalmával szépen rekonstruáltatta az elődeink által létesített Kossuth utcai órát. Köszönettel tartozunk Vajda Géza építésznek, aki a kertje előtt álló koronázó-dombi emléküNKet 2002-ben felújította. Krisch Aladár kezdeményezésére 2006. évben a balfi országút mentén álló, a város tulajdonában levő pihenőkereszt állagvédelmi munkáit a várossal közösen elvégeztettük.

Langer György elnökségi tagunk javaslatára és a megvalósítást segítő munkájával 2006-ban új számlappal láttuk el a Balfi utca 1–3. számú többemeletes ház párkányán levő napórát, amely városképileg is jelentős, mert az Ikvahídon átpillantva a Várkerületről is látható. Az elrozsdásodott óralapra a város közgyűlésének engedélyével a város címerét is megfestettük.

584. kép. Az egykori soproni közúti villamos vasútra emlékeztető tábla a pályaudvar falán. Sz. Egyed Emma szobrászművész alkotása (2000).

5. kép. A Hűség-díszkút a Várkerületen. Szobrászművész: Soltra E. Tamás,
térrendező: Fekete Szilárd építész, kőfaragómunka: Faragó János (2003).

59 Jelentős eredménye volt az elmúlt húsz évnek az, hogy sikerült a Szent Mihály templom tornyának kivilágítását megvalósítanunk: 2001. április 28-án kigyúltak a fényszórók. A magasztos pillanatban a templom előtti lépcsőkön Rédly Elemér városplébános és dr. Gimesi Szabolcs polgármester is velünk ünnepelt. A munkák megvalósításáért sokakat illet köszönet, ki kell emelnem közülük Németh Lajost és villamossági vállalkozását, Bérczes Zsolt mecénásunkat, a Katolikus Konventet, valamint Kerekes Attila, Gálos Ernő és Víg Péter tagtársainkat.

Rosenstingel Antal elnökségi tagunk javaslatára 1992 óta minden évben egy jól sikerült építkezést emléktáblával tüntettünk ki. Szeptember 29-én Sopron védőszentje, Szent Mihály ünnepén, a város őszi rendezvényén az alkotás építtetőjének, építész-tervezőjének és kivitelezőjének oklevelet adtunk át és az épületre helyezhető emlék-táblát adományoztunk. A kitüntetést először Wälder József városi főmérnök nevéhez kötöttük, a tábla a kitüntető felirattal alumíniumból készült. Miután Sopron városa 1998-ban Wälder-díjat alapított, az összetévesztés elkerülésére ettől a névtől a továbbiakban eltekintettünk, majd 2002-ben a kitüntetést városunk nagy építészének nevéhez kötöttük és Winkler Oszkáról neveztük el. Ettől kezdve arcképe is megjelent az Sz. Egyed Emma szobrászművész által alkotott új bronz emléktáblákon. A kitüntetett épületeket a cikk végén található táblázat sorolja fel. A kiválasztás pártatlansága érdekében bevezettük a pályázatos jelentkezést. A javaslatok alapján a kitüntetendő alkotást az elnökség választja ki, a munkába a városi főépítészt is bevonva.

Egyesületünk az Erdészeti Múzeummal karöltve, amiért dr. Ráczné alelnökünket illeti köszönet, több kiállítást is rendezett. Az első – 1992-ben – Metzl János és Bartha Dénes alelnökök munkája, Diebold Károly soproni fotóművész életművét ismertette, a következő, 1994-ben, az akkor 125 éves SVSZE-t mutatta be. A harmadikat, 1999-ben, Grászli Bernadett művészettörténész rendezte Schiller János soproni építőmester életművéről, majd 2000-ben Scharmar János és fia, Schármár Károly soproni építészek alkotásait tártuk a közönség elé, a rájuk emlékeztető Frankenburg úti emléktábla avatásával egyidejűleg.

Miután Fejes Zoltán polgármester 1992-ben a város hathatós támogatásáról biztosította a győri püspökséget a Jereván lakótelepnek nevezett városrészbe szánt új templom építéséhez, Egyesületünk is részt vállalt ebben a nemes kezdeményezésben. A meghívásos tervpályázat hat építészének egyikét mi jelöltük meg és finanszíroztuk. Választásunk helyesnek bizonyult, mert Fejérdy Péter nyerte el társával a zsűri elismerését és ezzel a tervezési megbízást. Így az általunk javasolt pályázó tervei alapján 1997-re felépült a Szent Imre templom, a kortárs magyar templomépítészeti egyik szép alkotása.

Langer Ágnes tagtársunk javaslatára sikerült 1999-ben a Szent Imre téren felújítanunk két nagyméretű városi lámpát, pályázaton nyert pénzből. Egyesületünk kisebb-nagyobb összegekkel támogatta soproni intézmények virágültetéseit; Horváth Sándor tagtársunk Egyesületünk nevében is nagy buzgalommal végezte a dísznövények ültetését. Ifjúságunk ismereteit városunk történetéről és élővilágáról Andrassy Péter elnökségi tagunk igyekezett fáradhatatlanul elmélyíteni, munkáját segítő könyveket és kisebb jutalmakat adományoztunk a diákoknak. Minden évben kisebb ajándékokkal támogattuk a hagyományos soproni „diapozitívpárádét”, amely Hárs Olivér vezetésével működik, és a vizuális kultúra fejlesztését szolgálja. 2006-ban pályázatot írtunk **60**ki az 1956. évi forradalom helybeli eseményeit dokumentáló írások elkészítésére, és a díjazott munkákat átadtuk a Soproni Szemle szerkesztőségének.

Új utcák nyitása alkalmából a város mindenkor kikérte a mi javaslatunkat is a névválasztásban. Az utcanévvel megörökítésre méltó soproni kötődésű személyek, események és körülmények száma túl sok ahhoz, hogy a város minden arra érdemes javaslatot figyelembe tudjon venni. Ki kell emelnünk, hogy a mi javaslatunkra kapta nevét a Csatkai Endre utca, amely eredetileg Képezde utca volt, majd néhány évtizedig a Múzeum utca nevet viselte. A képezdét a háború lerombolta, ma a múzeum központja másutt található, a tudós Csatkai Endre nevét így méltón örökítettük meg egy-kori működésének helyén. Kezdeményeztük a Domonkos utca és a Flandorffer Ignác utca neveinek visszaállítását, ebből a második azzal a módosítással sikerült, hogy az egykori Gyár utca (melynek neve a Flandorffer Ignác által alapított gázgyárra utalt) kapta 2006-ban a Flandorffer utca nevet.

6. kép. Deák Ferenc mellszobra. Kutas László szobrászművész alkotása (2003).

Az utcanév-táblák készítése és elhelyezése a város feladata, a házak számtáblájáról a ház tulajdonosának kell gondoskodnia. Ezen a téren sajnos nincs egységes minta a városban. Ezen kívánt egyesületünk segíteni azzal, hogy Oszvald Ferenc elnökségi tagunk fáradozása nyomán a Rózsa utca, az Ösvény utca, a Szélmalom utca és a Hajnal tér házeit Kálmán Imre keramikus művész által készített házsámtáblákkal ajándékozta meg.

Egyesületünk szerény helytörténeti gyűjtemény létrehozását is kezdeményezte. Ehhez megvásároltuk Flandorffer Ignác alapítónk festett arcképét, néhány helytörténeti [61](#) antikvár kiadványt és az elhunyt Finta Béla tagunk fényképhagyatékából a Sopron városról készült felvételeket. Reméljük, hogy a gyűjtemény gyarapodni fog.

Sopron város közigazgatási munkáját egyesületünk a különféle bizottságokban való aktív részvétellel segítette. A Városfejlesztési Bizottság munkájában magam is résztvettem, majd később ebben a városi bizottságban Boros László elnökségi tagunk, a Környezetvédelmi Bizottságban pedig Molnár Ákos képviselte Egyesületünket.

Két alapítványunk közül az elsővel a Soproni Szemlét igyekeztünk erősíteni. A lapot 1937-ben akkori elnökünk, Heimler Károly indította útjára, megjelenése a háborút követően egy évtizedig megszakadt. Amikor újra megjelenhetett, a város vette oltalmába. 1994-ben a kiadást ismét Egyesületünk vette kezébe, a folyóirat megjelenését természetesen a város állandó és hathatós anyagi támogatása biztosítja. Mégis célszerűnek mutatkozott 1994-ben alapítványi formában rendezni a szerkesztés, kiadás, terjesztés kérdéseit. A kuratórium élén a 2003. év végéig dr. Ádám Antal, az MTA rendes tagja állt, azóta dr. Bartha Dénes professzor vezeti. Egyesületünk azzal nyújt támogatást a lapnak, hogy tagjainak – magasabb tagsági díj ellenében – kedvezményesen, mintegy illetménylapként biztosítja az előfizetést. Az elmúlt húsz év alatt a periodika főszerkesztője először dr. Mollay Károly professzor volt, tőle

1997-ben vette át ezt a feladatot dr. Turbuly Éva, a Soproni Levélár igazgatója. 1997-ben bekövetkezett haláláig Mollay Károly mint a szerkesztőség elnöke még részt vett a munkában. 1998 óta dr. Szende Katalin felelős szerkesztőként áll az operatív szerkesztőség élén, mellette tanácskozási joggal szerkesztőbizottság alakult. Szende Katalin nevéhez fűződik a lap hatvan évfolyamának CD-re vitele, és ezzel az értékes anyag új formában való közzététele. Ő rendezte 2005-ben a folyóirat újraindításának 50. évfordulója alkalmából a visszatekintő-értékelő konferenciát is. Nem sorolhatom fel e helyütt a lap sok lelkes munkatársát, neveik megjelennek az egyes számok felzetén illetve tartalomjegyzékében. Valamennyiüket köszönet illeti.

Másik alapítványunkat, az Alpokalja Idegenforgalmi Alapítványt, a minket mindig támogató Sopron város ajánlásának, illetve kérésének eleget téve hoztuk létre, ez: a város „imázsát” hivatott korszerűsíteni, kiterjeszteni. Néhány évig, amíg Víg Péter állt kuratóriumának élén, eredményesen működött. Sajnos a város ennek az alapítványunknak a feladatát 2004-ben más szervezetnek szánta. Ismételt kísérleteink a kuratórium átalakítására nem vezettek eredményre. Ezért 2006. novemberben az elnökség az alapítvány felszámolását kérte, azzal az indokkal, hogy működése immár – sajnos – eredménytelen. A kuratóriumba általunk delegált tagoknak több éves munkájukért ezúton is köszönetünket fejezem ki.

Egyesületünk különféle tisztségviselői és támogatói közül e húsz év alatt több jeles személy is távozott az élők sorából. Részt vettünk a korábbi elnök Bognár Dezső, majd néhány évvel később az alelnök Hargitai Nándor temetésén. A magányosan elhunyt Stagl Máriát, aki éveken át minden anyagi javát az egyesületre költötte, szinte csak Egyesületünk elnöksége kísérte utolsó útjára a Szent Mihály temetőben. Ugyancsak elvesztettük jeles alelnökünket, dr. Metzl Jánost (2003) és a meghatározó egyéniségű jeles építészünket, Solt Herbertet (1999) is. Kegyelettel kell megemlékeznünk Káspár Terézia jótévőnkéről, akinek segítségével tette lehetővé jó néhány felsorolt alkotás megvalósítását. Eltávozott Szentistványi Aladárné („Hecsi néni”) is (2006), aki évekig végezte a titkársági teendőket. Áldás emlékükre.

627. kép. A Balfi utcai felújított napóra (2006).

63A tagság létszáma az 1980-as évek végén mintegy 1200 fő volt. Ennek nagy hányadát a korábban toborzott ún. „szocialista brigádok” tették ki, az ő részvételük az egyesületi életben csak névleges volt. Az Egyesület tagjainak létszáma a rendszerváltást követően mintegy 500 főre csökkent, e körül állapodott meg és mozog a mai napig.

A taglétszám növelésére Wallner Ákos alelnökünk érdemleges erőfeszítéseket tett. Sajnos sok régi tag elfárad, még sajnálatosabb, hogy sokan eltávoznak. A közel 140 éves egyesületünk fennmaradásának egyik legfontosabb feltétele, hogy az ifjabb nemzedék érdeklődését felkeltsük a város értékeinek ápolása, az egészséges lokálpatriotizmus iránt. Ez feladata kell legyen az Egyesület 2007-ben megválasztott új elnökségének is.

Az Egyesület dísztaggá választotta előbb Bognár Dezsőt, majd Kutas László szobrászművészt, Krisch Róbert és Langer György elnökségi tagokat, valamint személyemet is. Egyesületünk javaslatára Sopron Megyei Jogú Város közgyűlése és polgármestere kitüntetésben részesítette Hárs József, Krisch Róbert

és Limberger Gyula tagjainkat.

A magam részéről megragadom e visszatekintés alkalmát arra, hogy megköszönjem mindazok segítségét, akik a város iránti szeretetük okán Egyesületünk munkájában részt vettek, akár Sopronban élnek, akár távolabb tőlünk. Különösen köszönöm az elnökségi tagok munkáját, akik valamennyien mindennemű ellenszolgáltatás nélkül szolgálták a város lakosainak jó ügyét. Külön meg kell emlékezni az adminisztratív teendőket ellátó dr. Tuskó Lászlóné Zsóka és Nagy Ferencné Bori mindenkor nagy segítséget nyújtó munkájáról. Ismételten meg kell köszönnöm mecénásaink anyagi támogatását, köztük kiemelve Bérczes Zsolt, Jámbor László, Józán Tibor, ifj. Krisch Róbert, Németh Árpád, Németh Lajos, Walter Dezső és Vendel Miklós nevét. Külön köszönet illeti azokat a városi vezetőket, akik a húsz év alatt munkánkat támogatták, a tanácselnököket, majd a polgármestereket. A városi vezetők közül külön meg kell emlékezni Kovács László és Hanzséros Ágnes segítségéről is. Névtelenek maradnak az adófizetők, akik évente adójuk 1%-ával segítik, hogy városunk szebb legyen és méltóan emlékezhessék meg dicső múltjáról.

Ez a húsz év, amelyet áttekintettünk, eseményekben gazdag volt. A város nem is változott olyan sokat, mint a világ. Európa térképét ismét átrajzolták, a pártállam korlátait a globalizáció uralma váltotta fel. Egy olyan szervezetnek, mint amilyen a mi Városszépítő Egyesületünk, egyik sem kedvez, mert fenntartásában egyik sem igazán érdekelt. Egyik sem adott ennek a szervezetnek intézkedési hatáskört. Sajnálatos, hogy az aktív várospolitikához az egyesületi tagságban rejlő szellemi erőt nem használták ki, s a különböző szervezetekben adott tanácsaink, szakértő véleményeink is csak ritkán találtak megértésre és visszhangra – így kerülhetett sor megengedhetetlen bontásokra, emeletráépítésekre, a Deák tér átalakítására, a Löver beépítésére és más nem kívánatos fejleményekre. Öröndetes és szép kivétel a Soproni Szemle megjelentetésének támogatása, amiért ezúton is köszönetünket fejezem ki Sopron városának.

A lakosságnak sajnos nem egészen egy százalékát köszönhetjük tagjaink sorában, a tőlük befolyó tagdíj igen kevés, ezért elsősorban a város mindenkori vezetőinek jóindulatára szorultunk, továbbá néhány lelkes adakozó-mecénás támogatását élveztük. Ezért is kellett a beszámoló visszatekintésben többször hangsúlyoznom, hogy kinek a [64](#)segítsége, önzetlen áldozatkészsége vagy anyagi támogatása tette az egyes munkák megvalósítását lehetővé. Megváltozott az emberek mentalitása is ebben a húsz évben, az anyagi előrejutásért folytatott küzdelmükben kevesebb idejük és lehetőségük maradt arra, hogy környezetük történelmére is figyeljenek, és a várost önzetlenül szépítsék. A még élő lokálpatriotizmus, amelyben a hely szelleme, a *genius loci* megmutatkozik, mégis ad reményt a jövőre nézve. Reméljük, hogy a társadalmi összefogás tovább fog folytatódni, és hogy eljön az idő, amikor tagjainak anyagi lehetősége nemcsak nagyobb objektumok megálmodását, hanem megvalósítását is lehetővé teszi.

8. kép. A Balfi úti Pihenőkereszt az állagvédelmi munkák elkészülte után (2006).

2008. LXII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM / ÉPÍTÉS ÉS ROMBOLÁS / Kubinszky Mihály: A Soproni Városszépítő Egyesület húsz éve (1987–2007) / I. Függelék: a Soproni Városszépítő Egyesület védnökségével megvalósult emlékművek, emléktáblák

I. Függelék: a Soproni Városszépítő Egyesület védnökségével megvalósult emlékművek, emléktáblák

1. Dukai Takách Judit (Berzsényi Dániel műzsája) emléktáblája (Várkerület 63.)

Avatása: 1990. április 7.

Szobrászművész: Lesenyei Márta

Avatóbeszéd: Patthy Anna

2. Soproni Horváth József rajztanár és festőművész mellszobra (Várkerület, Festőköz)

Avatása: 1992. június 5.

Szobrászművész: Kutas László

Avatóbeszéd: Andrásfalvi Bertalan

653. Házi Jenő főlevéltáros emléktáblája (Házi Jenő utca 2.)

Avatása: 1993. október 14.

Szobrászművész: Sz. Egyed Emma

Avatóbeszéd: Kosáry Domokos

4. Kónya Lajos író emléktáblája (Simmelweis utca 2.)

Visszaállítás új épületen a régi helyre: 1994. június 26.

Avatóbeszéd: Sarkady Sándor

5. Flandorffer Ignác a SVSZE alapítója, borkereskedő, emléktáblája (Táncsics utca 12.)

Avatása: 1994. október 20.

Szobrászművész: Soltra E. Tamás

Avatóbeszéd: Kubinszky Mihály

6. Storno Ferenc emléktábla (Bécsi út 25.)

Avatása: 1997. február 21.

Szobrászművész: Sz. Egyed Emma

Avatóbeszéd: Gimesi Szabolcs

7. Wälder József városi főmérnök emléktáblája (Városháza falán)

Avatása: 1998. június 21.

Szobrászművész: Sz. Egyed Emma

Avatóbeszéd: Kubinszky Mihály

8. 100 éve indult Sopronban a közúti villamos – emléktábla a Pályaudvar falán, az egykori végállomáson

Avatása: 2000. április 29.

Szobrászművész: Sz. Egyed Emma

Avatóbeszéd: Lovas Gyula

9. Scharmar János és Schármár Károly építészek emléktáblája (Frankenburg út 8.)

Avatása: 2000. június 25.

Szobrászművész: Soltra E. Tamás

Avatóbeszéd: Csíkszentmihályi Péter

10. Zetl Gusztáv műgyűjtő emléktáblája (Balfi utca 11.)

Avatása: 2002. július 6.

Szobrászművész: Kutas László

Avatóbeszédék. Gimesi Szabolcs és Kubinszky Mihály

11. Hűségkút (Várkerület)

Avatása: 2003. június 20.

Szobrászművész: Soltra E. Tamás

Avatóbeszédék: Kiss Péter és Kubinszky Mihály

12. Deák Ferenc mellszobra (Deák téri közpark)

Avatása: 2003. december 18.

Szobrászművész: Kutas László

Avatóbeszédék: Walter Dezső és Kubinszky Mihály

13. Diebold Károly fotóművész emléktáblája (Móricz Zsigmond utca 2.)

Avatása: 2006. február 11.

Szobrászművész: Sz. Egyed Emma

Avatóbeszédék: Faragó Sándor és Varga Ferencné

6614. Ágoston Ernő rajztanár emléktáblája (a Kaszinó épületének bejáratánál)

Avatása: 2006. június 6.

Szobrászművész: Kutas László

Avatóbeszédék: Walter Dezső, Giczy János és Kubinszky Mihály

Anyagilag támogattuk Nikolics Károly gyógyszerész emléktábláját a Fő téri Patika-múzeum falán, a Friedrich Károly jeles soproni idegenvezető emléktábláját a Színház utcai szülőházán és Németh Alajos főtisztelendő, hittanár emléktábláját az Orsolya téri gimnázium falán. Kicséréltük a Széchenyi palota kapualjában levő emléktáblát, hogy annak szövege korrekt legyen.

2008. LXII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM / ÉPÍTÉS ÉS ROMBOLÁS / Kubinszky Mihály: A Soproni Városszépítő Egyesület húsz éve (1987–2007) / II. Függelék: az évenként kitüntetett és emléktáblával megjelölt épületek

II. Függelék: az évenként kitüntetett és emléktáblával megjelölt épületek

1. 1992. Evangélikus vendégotthon (Zerge út), építész: Ráskai Péter.
2. 1993. Alsólőverei posta lakóház és -hivatal épülete (Kaboldi út 4.), építész: Vajda Géza (A2 iroda).
3. 1994. Magyar Külkereskedelmi Bank épület műemléki rekonstrukciója (Várkerület 16.), építész: Ráskai Péter.
4. 1995. Többlakásos ház (Hungarhotels és Pannon-Med, Torna utca 8.), építész: Winkler Gábor.
5. 1996. Zsilka Pál családi háza (Szegefű utca 6.), építész: Tegzes Ottó.

6. 1997. Szent Imre r. katolikus plébánia-templom (Révai Miklós út), építészek: Balázs Mihály és Fejérdy Péter.
7. 1998. Műemléki ház („Saxonia”) rekonstrukció, fogorvosi rendelővel (Ógábonatér 14.), építészek: Ráskai Ferenc és Ráskai Péter (Comfort Kft., Győr).
8. 1999 Hubertusz étterem és panzió (Bécsi domb, Hubertusz út 1.), építész: Fekete Szilárd (A2 iroda).
9. 2000. Nemzeti Hírközlési Felügyelet háza, volt Stauffer villa átépítése (Kossuth Lajos utca 26.), építész: Viszlai József.
10. 2001. Hirschler üveggyár (Ipar körút 24.), építész: Vajda Géza (A2 iroda).
11. 2002. Családi löver-ház (Kertekalja 8.), építész: Supka Kovács Tamás.
12. 2003. 35 lakásos társasház. Interestate Rt. (Kossuth Lajos utca 2.), vezető tervező: Sebes Péter (Stílus+P Kft.).
13. 2004. Városi Zeneiskola (Szélmalom utca 17.) építész: Fekete Mária, Józsa Dávid és Józsa Ágota.
14. 2005. Városi irodaépület (Verő József út 1.), építész: Scardelli György (KÖZTI).
15. 2006. Fűzi-panzió lakóháza (Deákkúti út 10.), építész: Mentés Gábor és Horváth Ágnes.

2008. LXII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM / MŰHELY

---

67 MŰHELY

2008. LXII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM / MŰHELY / Lövei Pál: Storno fecit. Az id. Storno Ferenc halálának 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítás megnyitóbeszéde 2007. április 13.124

**Lövei Pál: Storno fecit.
Az id. Storno Ferenc halálának 100. évfordulója alkalmából rendezett
emlékkiállítás megnyitóbeszéde
2007. április 13. [124\(124\)](#)**

Negyedikes gimnazistaként látogattam először Sopronba, tanulmányi kiránduláson. Addigra már sok helyen jártam osztálytársaimmal, bejártuk az országos kék túrának is közel felét – amely akkor még Sümegnél kezdődött csak, nem pedig a nyugati határszélen. A természeti látnivalók mellett sok műemléket is megnéztünk, elsősorban a középkori templomok és a várromok érdekelték a társaságot, de voltunk az akkor még sokkal kevésbé ismert Hollókőn is. Sopronban a középkori városmagon kívül egy biztos pont volt előzetes programunkban: a sokat hallott és képeslapokról visszaköszönő Storno-ház, amelynek lényegéről azonban alig tudtunk valamit. Kedves, de szigorú idősebb hölgyek fogadtak bennünket, és máig emlékezetes maradt a meghatározó benyomás: egy sötét és zsúfolt, különleges, de igencsak idegen világgal került szembe a budapesti Angyalföld és Újlipótváros határáról érkezett osztály. A magyar műemlék-védelem egyik aranykorának, az 1960-as éveknek, a 70-es évek elejének